

Σχολείο υποδοχής τσιγγανόπαιδων

Χιονάτος Πέτρος, *Ειδικός Δάσκαλος - Θεολόγος*

Ένα σημαντικό μέρος των τσιγγάνων της χώρας μας είναι οι μετακινούμενοι τσιγγάνοι. Βασικός λόγος της μετακίνησής τους είναι η εξεύρεση εργασίας κυρίως στους αγρούς (τελευταία έχουν παραμεριστεί από τους Αλβανούς και άλλους οικονομικούς μετανάστες) καθώς επίσης και στο πρωτογενές εμπόριο.

Γνωρίζουμε από τις έρευνες ότι οι μετακινήσεις τους αρχίζουν το Φλεβάρη και κορυφώνονται το μήνα Ιούνιο. Υπάρχει μία διακοπή για το Πάσχα και το σχετικό εμπόριο των ημερών αυτών. Συνήθως τον Απρίλιο τα τσιγγανόπαιδα παρουσιάζουν στα σχολεία τους πλέον τακτική τους φοίτηση.

Από σχετικά ερωτήματα ξέρουμε ότι οι τσιγγάνοι εργάζο-νται και κατά συνέπεια εγκαθίστανται εκεί που δεν υπάρχουν τσιγγάνοι είτε γιατί θέλουν να εργαστούν μόνοι είτε από το ενδεχό-μενο να μην είναι της ίδιας φυλής. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα τα κοντινότερα σχολεία να είναι συνήθως αμιγή κι αν ακόμα φοιτούν τσιγγανόπουλα (περιοχές Κάτω Αχαΐας, 17ο δ. σχ. Βόλου). Το κοινωνικό επίπεδο των άλλων μαθητών είναι πολύ πιο ανεβασμένο από το δικό τους, γεγονός που αποτελεί σοβαρό ανασταλτικό παράγοντα συνεργασίας και συνύπαρξης. Επίσης, η μετακίνηση οπωσδήποτε διευκολύνει και την εξίσου κακή φοίτηση στα σχολεία, γεγονός που φυσικά επηρεάζει αρνητικά την καλή παρακολούθηση της διδασκαλίας. Βλέπουμε, λοιπόν, ότι ούτε κι αυτό το σχολείο είναι σε θέση να τους προσφέρει την ανάλογη βοήθεια. Με λίγα λόγια, όλοι οι παράγοντες που παίρνουν μέρος στην εκπαιδευτική διαδικασία για τα παιδιά των μετακινούμενων τσιγγάνων είναι αρνητικότεροι.

Γι' αυτό, λοιπόν, αναζητήθηκαν διάφοροι τρόποι κατά καιρούς για τη λύση του προβλήματος αυτού, αλλά δεν εφαρμόστη-καν όμως με ακρίβεια και συνεπώς δεν απέδωσαν τα αναμενόμενα.

Οι προτάσεις μου για λύση του προβλήματος πρέπει να παρουσιάζουν την παρακάτω οργανωτική και λειτουργική δομή:

1. Επισημαίνονται χώροι - τοποθεσίες απασχόλησης τσιγγάνων, όπου σε δημόσια έκταση τους επιτρέπεται η εγκατάστα-ση με παροχή κοινής βρύσης, χημικές WC κ.λπ.
2. Επιλέγονται ένα ή δύο σχολεία όπου στις εγκαταστάσεις τους φιλοξενείται σχολείο με μονοθεσιακή οργάνωση και λειτουρ-γία. Η επιλογή των σχολείων που θα φιλοξενήσουν τα τσιγγανό-πουλα θα γίνει με βάση διάφορα σχετικά (με το σκοπό αυτό) κριτή-ρια. Έτσι, π.χ. θα λάβουμε υπόψη μας την απόσταση από τον καταυλισμό, την πρόσβαση σ' αυτόν, την επάρκεια χώρου κ.ά. Όλη τη διοικητική μέριμνα την αναλαμβάνει ο διευθυντής της σχολικής μονάδας που θα φιλοξενείται το μονοθέσιο αυτό σχολείο.
3. Η μεταφορά τους απ' τον καταυλισμό προς το σχολείο και η επιστροφή θα γίνεται ομαδικά και με τη συνοδεία δασκάλου. Εδώ μπαίνει και η παράμετρος να γίνεται μάθημα και σε σκηνή (κατάλληλα διαμορφωμένη) ή και σε λυόμενα, αφού έχουμε πρό-σφατη και την εμπειρία του σεισμού στις 7-9-99 (βλ. σχετική εγκύ-κλιο του ΥΠ.Ε.Π.Θ. για τους σκηνίτες μαθητές τον Οκτώβριο του 1999).
4. Το σχολείο αυτό θα είναι ανοικτό και θα δέχεται τσιγγανόπαιδα με βάση την κάρτα φοίτησης και θα είναι συνδεδεμένο στις διάφορες εκδηλώσεις με το σχολείο που τους φιλοξενεί στη βάση ενός προγράμματος κοινωνικοποίησης.
5. Το πρόβλημα της φοίτησης εδώ εντοπίζεται στη μετακί-νηση των τσιγγάνων δύο με τρεις φορές την εβδομάδα στους χώρους πώλησης των προϊόντων, που έχει ως συνέπεια τα τσιγγανόπαιδα να μένουν στους καταυλισμούς μ' ένα σωρό κινδύνους. Αυτά τα προβλήματα λύνονται με την παραλαβή και μεταφορά τους στα παζάρια. Μπορούν, βέβαια, έμπειρες τσιγγάνες να αναλάβουν τη φύλαξή τους.

Τα πλεονεκτήματα τώρα του πιο πάνω τρόπου οργάνωσης της σχολικής μετακίνησης των τσιγγανοπαίδων είναι:

1. Δεν αναστατώνει το ρυθμό και τη λειτουργία των επιμέ-ρους σχολείων.
2. Δεν αφήνει περιθώρια αντιδράσεων των γονέων των σχολικών μονάδων φιλοξενίας.

3. Εφαρμόζονται εναλλακτικά προγράμματα διδακτικής και μεθοδολογίας, αφού δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι το κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο των παιδιών αυτών είναι σχεδόν το ίδιο.
4. Ο εκπαιδευτικός που αναλαμβάνει την οργάνωση και λειτουργία του σχολείου αυτού (ή τάξεων τσιγγανοπαίδων όπως τις ονομάζουμε στο 2ο Γρ. Π.Ε. του Γ΄ ΠΥΣΠΕ Δυτικής Αθήνας με έδρα το Αιγάλεω, επίσης και στο ΠΥΣΠΕ της Δυτικής Αττικής με έδρα την Ελευσίνα) είναι δυνατό να εκπαιδευτεί σε θέματα ψυχολογίας αλλά και διδακτικής των μετακινούμενων ομάδων και να είναι σαφέστατα ο ίδιος κάθε χρόνο, αποκτώντας εμπειρία σοβαρή πάνω σε θέματα "τσιγγάνικης" παιδείας.
5. Επιφέρει με το χρόνο αβίαστα την επαφή των δύο κοινω-νικών ομάδων τσιγγάνων και μη τσιγγάνων μαθητών.
6. Ενθαρρύνει κι άλλες οικογένειες για μετακίνηση και φυσικά εγκατάσταση σε τσιγγάνικους καταυλισμούς, αντί να παρα-μένουν στον τόπο τους και να πεινούν.
7. Δεν απομονώνει τα παιδιά κοινωνικά (σε geto) τόσο όσο αν θα λειτουργούσε μέσα στον καταυλισμό, ο οποίος θα απείχε αρκετά απ' την πόλη που θα λειτουργούσε το προαναφερόμενο σχολείο.
8. Τέλος, εάν ο καταυλισμός είναι στις παρυφές της πόλης, η εγκατάσταση και λειτουργία μέσα σ' αυτόν τού παραπάνω σχο-λείου έχουμε τη γνώμη πως πρέπει να συζητηθεί και να ερευνηθεί κατάλληλα (π.χ. περίπτωση Α. Λιοσίων).

Νομίζουμε ότι δε θα ήταν ούτε άτοπο ούτε άκαιρο να προσέξουμε την επέκταση του φαινομένου αυτού με διαφορετικές ίσως εκφάνσεις κυρίως κατά τη δεκαετία του '90 στη χώρα μας τόσο με τους οικονομικούς μετανάστες (π.χ. Αλβανοί - Ιρακινοί - Πακιστανοί κ.ά., οι οποίοι έχουν ενσωματωθεί σχετικά μέσα στις λαϊκές συνοικίες της Δ. Αθήνας, αλλά και στις μικρότερες πόλεις και χωριά) όσο βέβαια και με τις μειονότητες των Ρωσοπόντιων και των Μουσουλμάνων που έχουν γκετοποιηθεί μόνο σε μια δυο συνοικίες των Αθηνών (π.χ. Μενίδι για τους Ρώσους και Ψειρή για τους Αφρικανούς), αφού εκεί μόνον εργάζονται, εμπορεύονται και επιλεκτικά ζουν.